

Nr 101

Av herrar Wachtmeister och Larsson i Luttra, *angående användningen av tjänstebenämningarna byråsekreterare och förste byråsekreterare.*

Genom beslut av 1944 års riksdag bemyndigades Kungl. Maj:t att i personalförteckningarna för ett flertal centrala ämbetsverk ändra tjänstebenämningarna notarie och sekreterare till byråsekreterare resp. förste byråsekreterare. Ändringarna voro föranledda av olika från personalhåll uttalade önskemål, vari bl. a. framhållits, att benämningen notarie brukades av nyutexaminerade jurister vid inträdet i statstjänst och därför ej borde förekomma som benämning på tjänster, till vilka akademiskt utbildade tjänstemän efter flera års statstjänst blevo befordrade. Vidare användes benämningen notarie i stor utsträckning av kommunalanställda tjänstemän, som ej hade den utbildning, som var kvalificerande för erhållande av tjänst som notarie i statliga verk. De genom 1944 års riksdagsbeslut införda benämningarna byråsekreterare och förste byråsekreterare avsågo således tjänster, vilkas innehavare förutsattes ha avlagt universitets- eller högskoleexamen — i flertalet fall juridisk examen — för att kunna utföra mera kvalificerade arbetsuppgifter i den statliga förvaltningen. För att underlätta rekryteringen till dessa tjänster tillkommo sedan bestämmelser om reglerad befordringsgång för amanuenser m. fl. Av förarbetena till dessa bestämmelser framgår tydligt, att befordringsgången avser dem som avlagt universitets- eller högskoleexamen, och i praxis har anställningstid före avläggandet av dylik examen ej fått tillgodoräknas för uppflyttning i befordringsgången. Vid uppnåendet av högsta lönegraden inom befordringsgången tilldelas vederbörande tjänstetiteln byråsekreterare eller motsvarande benämning för ordinarie tjänst.

Under senare år har på sina håll inom de centrala verken tillkommit organ för exempelvis kontorsdrift och rationalisering. För att lönemässigt kunna konkurrera med den privata marknaden om arbetskraften inom dessa verksamhetsområden har man inrättat extra befattningar i de för byråsekreterare och förste byråsekreterare gällande lönegraderna. Härvid har det även förekommit, att man tilldelat dessa kontors- och rationaliseringsanställda tjänstetiteln byråsekreterare eller förste byråsekreterare trots att ifrågavarande befattningshavare ofta ej ens avlagt studentexamen utan endast kunnat uppvisa t. ex. obetydliga kurser i blanketteknik o. d. Sedan har det visat sig, att dessa »byråsekreterare» och »förste byråsekreterare» vid handläggningen av ärendena eller framläggandet av rationaliseringsförslag ofta ha varit helt okunniga om statsförvaltningens organisation och elemen-

tära författningsföreskrifter. Det kan knappast anses vara riktigt, att man på dylikt sätt titelmässigt deklasserar universitets- och högskoleutbildade statstjänstemän genom att utdela för dem avsedda tjänstetitlar åt befattningshavare som ej ens kunna antagas i befordringsgången för amanuenser m. fl. Ännu mera oriktigt framstår detta förhållande vid utfärdandet av pass för utrikes resa. I passen översättas benämningarna byråsekreterare och förste byråsekreterare till tyska med Regierungsrat resp. Oberregierungsrat. Dessa benämningar förekomma emellertid i den tyska förvaltningen endast för tjänstemän med universitetsexamen, ofta motsvarande våra tingsmeriterade jurister. Det är fullt riktigt, att de byråsekreterare och förste byråsekreterare, som ha en utbildning och ställning motsvarande nämnda tyska statstjänstemän, få sina tjänstetitlar översätta med Regierungsrat resp. Oberregierungsrat, men det måste anses vara barockt, att våra statliga myndigheter i utställda pass utgiva svenska statstjänstemän utan ens studentexamen för att ha en högre utbildning med examen från universitet eller högskola, varigenom man i utlandet bibringas uppfattningen, att man har att göra med exempelvis en svensk statstjänsteman med hög juridisk utbildning, då vederbörande i verkligheten kanske aldrig ens har hållit i en lagbok.

Det enklaste och riktigaste sättet att rätta till här berörda missförhållande synes vara, att benämningarna byråsekreterare och förste byråsekreterare förbehållas de statstjänstemän, på vilka den reglerade befordringsgången är tillämplig, samt att annan benämning, exempelvis assistent, kommer till användning för övrig personal i motsvarande lönegrader.

Under åberopande av vad här ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande av bestämmelser, innebärande att tjänstebenämningarna byråsekreterare och förste byråsekreterare förbehållas de statstjänstemän, på vilka stadgandena rörande befordringsgången för amanuenser m. fl. äro tillämpliga.

Stockholm den 22 januari 1963

Hans Wachtmeister

Gunnar Larsson

i Luttra